

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

15. ročník, školský rok 2022/23

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne lévő négy hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzá a helyes, javított megfelelőjét. A sorrend lényegtelen. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

*1807 -ben a francia **Fulton** megvalósította utolsó sikeres útját a **Clermont** gőzhajójával **New Yorkból** **Alabamába**. **Az ő tervei szerint** épült a **Demologus** szállító gőzhajó, melyet hajócsavar hajtott.*

2.* Az alábbi válaszok között találd meg a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra nyelvtanilag vagy szám szerint helyesen.

- a) Hol kezdődött a szélmalomok története :
 - Kínában, Perzsiában vagy Egyiptomban?
- b) Melyik században kerültek a szélmalomok Európába -
 - 11., 12. vagy a 13. században?
- c) 1807-ben az angol Cubitt tökéletesítette a szélre működő
 - légsűrítőt, fűrészot vagy malmot?
- d) A szélmalomokat a 19. században több országban egyre kevesebbet használták. Ennek oka a -
 - gőzenergia, villamos energia vagy a vízenergia- gyakori használata volt?

Malom Holíč mellett

3.* Az alábbi válaszok között találd meg a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra nyelvtanilag helyesen. Elég leírni a feltalálók vezetéknevét.

- a) 1812 -ben Nagy-Britanniában működésbe hozták az első fogaskerekű- kötélpályát, vasutat, malomházat.
- b) Kidolgozta az elektromágnesesség elméletét – *Andrea Bocelli, André-Marie Ampère, Andrea Doria.*
- c) Sibrandus Stratingh már a 19. század első felében megszerkesztette az elektromos – *autót, hajót, mozdonyt.*

4.* Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne lévő három hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzá a helyes, javított megfelelőjét. A sorrend lényegtelen. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

T. A. Edison megépítette a Rambo dinamót, amely 2000 fénycsőt látott el egyirányú árammal.

5.* Az alábbi válaszok között találd meg a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra nyelvtanilag- vagy szám szerint helyesen.

a) Milyen meghajtású volt az a repülőgép, amelyet egy lengyel származású orosz feltaláló, Alexandr Mozsajszkij tervezett még a 19. század 80-as éveiben – *benzinmotoros, gőzmotoros vagy villanymotoros?*

b) Milyen okból növelték a kerékpárok első kerekének átmérőjét (csontrázóknak is nevezték őket) – *növelték a kerékpáros kényelmét, a kerékpár gyártását egyszerűsítették vagy növelték a kerékpár gyorsaságát?*

c) Melyik nyelvből ered az elektromosság kifejezés – *latinból, görög nyelvből vagy héber nyelvből?*

6.* Állapítsd meg, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg/karikázd be a helyes (igen) vagy a hamis (nem) állításokat.

- a) Az első görkorcsolyára John Merlin kapott szabadalmat.
- b) Az első kerékpárt Karl Dreis találta fel.
- c) A kerékpár első kerekén lévő pedálokat már a 17. században használták.
- d) Az abroncs használata John Dunlop nevéhez fűződik.
- e) A Tricikli négykerekű jármű.

7.* Az alábbi válaszok között találd meg a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra nyelvtanilag helyesen.

a) Első üzemi vízi villamos erőmű Szlovákiában – *Korompán, Gölnicbányán vagy Pöstyénben volt?*

b) Az első vasmű Szlovákiában, amely a kislevegeltők számára is szolgáltatott áramot – *Korompán, Gölnicbányán vagy Pöstyénben volt?*

c) *Gőzturbinák és az ő alkalmazási lehetőségük mint hőerőgépek című munkát Aurel – Stobola, Studola vagy Stodola írta?*

8.* Írd a válaszlapra a jeles felfedezők vezetéknevét, akik Szlovákia területéről származtak.

a) 1895-ben szabadalmaztatta helikopterét és néhány év múlva Pozsonyban is bemutatta .

b) Abból a faluból származott, amely ma Szomolány része, ahol egy kis múzeum is található (a képen), ejtőernyőjét Washingtonban mutatta be sikeresen.

9.* Állapítsd meg, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg/karikázd be a helyes (igen) vagy a hamis (nem) állításokat.

- a) A szélmalomok hatékonyan tudtak versenyezni a gőzzel, és ugyanazt a teljesítményt nyújtották.
- b) Werner von Panasonic úttörője volt a dinamó használatának.
- c) A görkorcsolyát korábban találták fel, mint a kerékpárt.
- d) A gőzhajtású hajók a belső égésű motorral hajtott hajók előtt jöttek létre.
- e) Az Eiffel-torony a maga idejében a világ legmagasabb építménye volt.
- f) Azt a találmányt, amelyet az alkotója hivatalosan is bejegyezhet, patentnek nevezünk.
- g) A mai esztergapad típusa már a 18. és 19. század fordulóján keletkezett.
- h) A betakarítógép olyan berendezés, amely egy kaszálógépet és egy cséplőgépet egyesít.

10.* Alkoss helyes betű- és számpárokat és írd a válaszlapra.

1. gabona és liszt mérése	a) asztrolábium
2. 12 hónapos holdév	b) Eratoszthenész
3. függőleges síkban fekvő szögek mérésére	c) mincér
4. a Föld kerületének mérése	d) Szolón

11.* Állapítsd meg, hogy az alábbi hossz mérték párosok közül melyik a nagyobb és a választ írd a válaszlapra.

- a) hüvelyk vagy a tenyér
- b) tenyér vagy a könyök
- c) öl vagy a láb
- d) mérföld vagy az arasz

12.* A szlovák tudósok és feltalálók gyakran hasonló területekkel foglalkoztak, mint kollégáik a világban. Az alábbi nevekből és felfedezésekből alkoss két hármast csoportot úgy, ahogy logikusan egymáshoz tartoznak (szlovák feltaláló, világfeltaláló, találmány). A válaszlapra írd a helyes számpárokat.

- 1) Jozef Murgaš
- 2) Štefan Jedlík
- 3) elektromotor
- 4) telegraf
- 5) Samuel Morse
- 6) Hermann Jacobi

13.* Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne lévő négy hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzá a helyes, javított megfelelőjét. A sorrend lényegtelen. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

*Az orosz tudósasszony **Maria Curie Skłodowska** híres lett a fizika és a matematika területén. 1913-ban megkapta a **Fizikai Nobel-díjat** a radioaktivitás felfedezéséért és **nyolc évvel** később ugyanúgy díjazták a plutónium izolálásáért és egy új elem, a polónium felfedezéséért.*

14.* Írd a válaszlapra az ismert tudós és felfedező nevét és vezetéknevét, akire illenek az alábbi fogalmak.

dinamit, Svédország, nemzetközi díjak

15. Alkoss helyes betű- és számpárokat az alább felsorolt reformokból és területükből, melyek a 18. században valósultak meg az Osztrák (Habsburg)- Monarchiában. Írd a válaszlapra a helyes szám- és betűpárokat.

a) urbárium	1) trónöröklés
b) pragmatica sanktio	2) a jobbágy és a földesúr kapcsolata
c) türelmi rendelet	3) oktatás
d) „Ratio educationis“	4) vallásos élet

A Garamszegi-i (Hronsek) templom belseje

16. Írd a válaszlapra, mi a helyes jelentése az alábbi szavaknak. Elég leírni a helyes válasz betűjelét.

a) A polihisztor:

- 1) a történész régebbi megnevezése,
- 2) tudós, aki többféle tudományágat kutat,
- 3) várostörténettel foglalkozó történész.

b) A girondista:

- 1) mérsékelt köztársaságpárti ,
- 2) radikális köztársaságpárti ,
- 3) radikális monarchiapárti.

c) A reparáció:

- 1) a katonai iskolák kártérítése,
- 2) háborús kártérítés,
- 3) katonai iskolák kertje.

d) Az internálás:

- 1) önkéntes tartózkodás külföldön,
- 2) kényszerlakhelyre való telepítés,
- 3) diákszállítás.

17. Írd a válaszlapra az országok neveit, amelyekhez az alább felsorolt események kötődnek.

- a) Jefferson, függetlenségi nyilatkozat, 13 gyarmat
- b) X. Károly, abszolutizmus, 1848-as forradalom

18. Otto von Bismarck Európa egyik legjelentősebb politikai személyisége volt a 19. század második felében. Az alábbiak közül melyik három állítás fűződik a nevéhez? Írd a válaszlapra a helyes betűjelet.

- a) „Vaskancellárnak“ nevezték
- b) Bajor kancellár volt
- c) 1870-ben nem sikerült legyőznie Franciaországot
- d) Németország egyesítőjeként is nevezik
- e) Megalakította az Északnémet Szövetséget
- f) Bismarck lett az első német császár

19. Írd a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

a) Az alsókorompai (Dolná Krupá) kastély jelenlegi kinézete (a képen) tipikus példája a

- 1) gótikának
- 2) klasszicizmusnak
- 3) román művészetnek

b) Az empír polgári stílusa volt a

- 1) biedermeier
- 2) secesszió
- 3) gótika

20. Az alábbi indíciók alapján írd a válaszlapra a jelentős szlovákok vezetéknevét.

a) Predmier, *René mládenca príhody a skúsenosti*, sikertelen kísérlet az irodalmi szlovák nyelv létrehozására

b) Slanica, *Slovenská gramatika*, írj ahogy hallod

c) Častá, *Zelinkár*, méhészet

d) Mošovce, *Slávy dcéra*, a szlávok természetének idealizálása,

e) Borský Mikuláš, *Cirillo-Metodiáda*, ókori szerzők fordításai

21. Állítsd párba a 19. század 40-es éveinek viharos eseményeit az évekkel, amikor megtörténtek. A válaszlapra írd a helyes szám-és betűkombinációt.

a) a Tatrín egyesület megalapítása

b) az egységes szlovák irodalmi nyelv kialakítása

c) Ľudovít Štúr a magyar országgyűlés képviselője lett

d) a Slovenské národné noviny kiadása

- 1) 1843
- 2) 1844
- 3) 1845
- 4) 1847

Emléktábla Csejtén(Čachtice)

22. 1848 -ban sok jelentős esemény történt. Az alábbiak közül válaszd ki azokat, amelyek korábban történtek és írd helyesen a válaszlapra.

a) A szlovák nemzet kérelmei vagy elfogatóparancs Štúr, Hurban és Hodža ellen

b) Szláv kongresszus Prágában vagy *a szlovák nemzet kérelmei*

c) a Szlovák Nemzeti Tanács megalakulása Bécsben vagy a prágai szláv kongresszus

d) elfogatóparancs Štúr, Hurban és Hodža ellen, vagy a Szlovák Nemzeti Tanács megalakulása Bécsben

23. A szlovák nemzet memorandumának elfogadása jelentős esemény volt. Melyik négy állítás igaz az eseménnyel kapcsolatban? Írd a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

- a) 1681-ben jelentették ki Túrócszentmártonban.
- b) 1861 -ben jelentették ki Túrócszentmártonban.
- c) Területi autómiát követeltek a memorandumban – Alsó-magyarországi Szlovák Körzet.
- d) Területi autómiát követeltek a memorandumban – Felső-magyarországi Szlovák Körzet.
- e) Kérték a szlovák nyelv használatának jogát a hivatali életben egész Magyarország területén.
- f) Kérték a szlovák nyelv használatának jogát a hivatali életben a szlovák községekben és megyékben.
- g) A szlovákok saját országgyűlést követeltek.
- h) Nem követelték a szlovák iskolák megalapítását.

24. Állítsd párba az eseményeket az évekkel, amikor megtörténtek. Három esemény egy évhez kötődik. Írd a válaszlapra a helyes szám- és betűkombinációt.

a) a Matica slovenská megalapítása	1) 1895
b) a Matica slovenská betiltása	2) 1871
c) az Osztrák-Magyar Monarchia megalakulása	3) 1863
d) a černovái véres események	4) 1867
e) a Szlovák Nemzeti Párt megalakítása	5) 1875
f) Apponyi-törvények	6) 1907
g) a clevelandi Szlovák Liga megalapítása	
h) Muzeálna slovenská spoločnosť (Szlovák Múzeum Egylet) megalakulása Túrócszentmártonban.	

Kostol v Černovej

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Vydal: NIVaM, Národný inštitút vzdelávania a mládeže a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády, 2023